

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

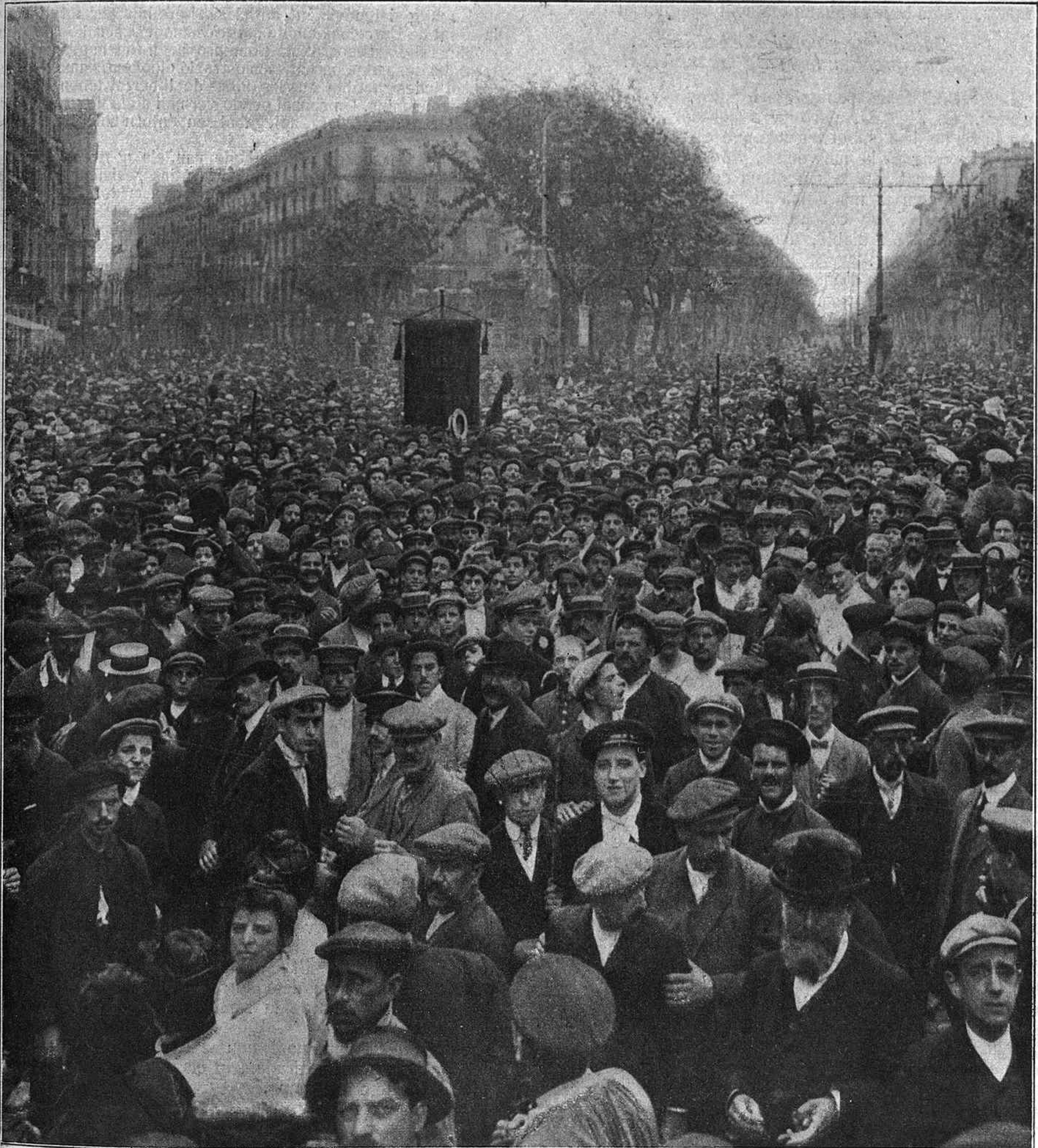
BARCELONA, 8 DE JULIOL DE 1910

NÚM. 1645 ————— ANY XXXII

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

10 centims ————— Atrassats: 20

BARCELONA PER LA LLIBERTAT DE CONCIENCIA

Aspecte de la plassa d' Urquinaona en el moment d'arrencar la manifestació,

JOC DE DAMES

El senyor bisbe va rebre, el diumenge, la visita de set mil dònnes, que anaven a protestar de les disposicions d'en Canalejas. Hi anava tota la gama femenista, desde la pomposa aristòcrata, fins a la raspa humil, que anava a servir a l'Església complint el destí de la seva vida. Y totes elles portaven, com distintiu de guerra, mantellina. ¡Oh inolvidable Campoamor, y com la teva humorada acut a la ploma!

*Quitándose y poniéndose alfileres,
hacen guerras de Troya las mujeres.*

Les set mil dònnes protestataries prou que pateixen pels torments de l'Església, però pera agradar a Deu y al senyor bisbe no han sabut fer més que emmarcar la gentilesa de la seva cara ab la mantellina, y posar els seus llavis, no tacats pel pecat, en la mà plena de suavitats episcopals, temptadora com la mà d'una duquesa, del Dr. Laguarda. ¡Pobres dònnes! Volen consumir-se en les flames de la fe, y, fins anant contra'l diable, acomoden la seva vida entre un petó y unes blondes.

No'ns extranyem d'aquesta fidelitat fememina a l'Església, que es ben ferma, encara que sembli agafada ab agulles. L'Església ja no pensa més que en les dònnes, seguint la vida del sigle. S'ha fet galant, com la novela, com el teatre y com les modes. De les iglesies ne fa camerinos; del confessorari, escola de picardies; dels clergues, homes propicis a les admiracions femenines. Fixeuvos en que tota la masculinitat de la rassa sembla que s'ha refugiat en els capitols y rectories. Els capellans són forts, els capellans tenen una llegenda d'homes que saben resar, lo mateix a María verge que a María mare, fondes lletanies d'amor, y les dònnes acuden als capellans, com a taumaturgs que saben comprendre els dubtes de l'ànima y les vacilacions de la carn. ¡Mans estima-des les dels capellans! Elles saben plegarse ab geste d'amor, elles tenen ritmes de misteri, elles posseeixen el poder del perdó. Una dòna, en l'amor del món no troba més que'l plaer de la culpa, que resta sola quan ja la sensualitat s'es esvaida; però en l'amor de l'Església's frueix el plaer de la culpa y el de l'absolució. ¡Si'n deuen estar, doncs, d'agrai-des les dònnes a l'Església!

Penseu en les lletanies: *Virgo potens, Virgo clemens, Mater amabilis*; penseu en les oracions: *María, plena ets de gracia*; penseu en les flors dels altars y en la bella silueta de Jesús; penseu en les veus dels orgues que canten, sentimentals, com aquelles cansons que'ns conviden a pecar; penseu en que tot en la vida'ls parla del cor y tan sols poden adorar-lo en els altars; penseu en els capellans, en els canonges fins, ben parlats, untuosos com Sant-Joans, y, sobre tot, en la mà misericordiosa dels confessoraris, y compendreu que les nostres marqueses y les nostres raspes rendeixin acatament als eclesiastics. Una vegada, una aventura meva va tenir per marc una iglesia de petita ciutat, solitaria y obscura. Enfront d'un Crist ab melena de cabells, teniem, una dòna y jo, les nostres entrevistes. A la sortida deixava sempre una pesseta en la caixeta de les ànimes. Però un dia aquell Crist va rebre una ofrena de ciris. No'ns fixàrem en les lluminaries y seguírem l'idili. Un escolanet ens va venir a avisar: «De part de mossén Joan, que si volen resar a sant...» Y signava un altar discret, sense ciris. Aquell dia, en la caixeta de les ànimes, vaig posarhi dues pessetes. Jo no dubto que la meva amiga, si es agraida, estarà avui decididament al costat de l'Església.

No'ns extranyem de les set mil dònnes del palau episcopal.

Les senyores hi van perquè això's porta; unes altres perquè son entusiastes dels capellans, com n'hi ha que ho són dels toreros; y les raspes, els centenars de raspes que hi anaven, per egoisme. ¡Pobretes! ¡Elles, que no poden besar més que an algun soldat els diumenges, trobar-se ab que poden posar un petó a la mà d'un senyor bisbe, lo mateix que una marquesa!

CHANTECLER

LA MANIFESTACIÓ

En mitg del moviment anticlerical produït per tot Espanya, la ciutat de Barcelona manté coratjosament el seu lloc de població lliberal y antiteocràtica. Bona prova en fou la gran manifestació del diumenge passat, demostració eloqüentíssima de l'arrelament indestructible que les idees de llibertat tenen en el cor dels barcelonins. Un senzill pendó vermell ab la llegenda: *Per la llibertat de consciencia*, aplegà al seu entorn milers y milers de ciutadans.

Seguint les coses pel camí que van, els nostres clericals se repenediran molt aviat de la seva fanàtica resistència als ineludibles progressos del temps. Ab la seva cridoria protestaria, injustificada del tot, no poden conseguir res més que redressar enèrgicament l'opinió lliberal d'aquet país. Ells protesten contra les minucies progressives d'en Canalejas, y no s'adonen que així afavoreixen l'accentuació de la política anticlerical. Per cometre la necetat de rebutjar una tassa de caldo, se'ls obligarà a beure'n tres tasses. Fort!

La significació de l'acte del diumenge passat a Barcelona no es la d'una adhesió al govern. Més que felicitar an en Canalejas, l'objecte dels manifestants era empenye'l pel camí emprès, del qual està tot just en els comensaments. Si recula, o si no avensa, l'actitut d'ara, de benèvola espectació, se convertirà en una xiulada general. Per això no cal que'l president del Consell s'esterrufi gaire davant de les manifestacions dels dies darrers.

No som allí ont anem, y el camí es llarg y difícil. Mentrestant, Barcelona acaba de reiterar la seva tendència anticlerical y de cridar «present!» en la revista dels defensors de la llibertat.

SIGUEM JUSTOS

Ni buscantla ab un fanal se trobaria en el mapa una ciutat més impressionable que Barcelona.

Va reventar la vigilia de Sant Pere una bomba, trobada en un portal del carrer Nou, y, com si aquesta mena de successos no fossin ja aquí cosa antiga, ¿ne volen de crits y lamentacions y despropòsits de tota especie?

Un diari—¡vegin fins aont pot arribar la passió!—va atrevir-se a publicar aquestes increïbles ratlles:

«Los autores de la horrenda catástrofe, aquellos sobre quienes recae la responsabilidad de la sangre derramada, son el gobernador, el alcalde y el jefe de policía, que no tienen el carro blindado en condiciones de prestar su natural servicio.»

Y com que un boig ne fa cent, l'endemà ja la meitat dels barcelonins participaven de la mateixa creencia, y asseguraven ab la més pasmosa convicció que si'l carro hagues sigut lo que havia de ser, ni'l pobre Salvador Senchermés perteneixeria avui al món dels morts, ni l'Hospital estaria ple de ferits, ni a les cases de la rambla de Santa Mónica hi faltarien tants vidres.

—¡Aquest Ajuntament, aquest Arcalde!—cridava el coro dels indignats, alsant iradament els punys closos en direcció a la plassa de Sant Jaume.

* * *

Però la seva indignació va durar poc.

A les vintiquatre hores sortia de l'Arcaldia una nota oficiosa, admirablement documentada, y la veritat, la santa y hermosa veritat, quedava del tot restablerta.

«Es cert—venia a dir l'autoritat municipal—que'l carro destinat al transport de les bombes ha fet figa; però, si s'escolta al enginyer que va dirigir la seva construcció, se veu desseguida que la cosa no té res de particular.

«El veícul havia sigut fet pera conduir bombes de carga regular y modesta; però, com que la del carrer Nou passava bastant de la mida y portava més malícia de lo que's podia suposar, d'aquí la reventada y'l desballestament del desdixat carro.»

Posemnos les mans al pit y siguem francs. ¿Pot donarse argumentació més ferma ni més lògica?

Davant d'aquesta manifestació, les sospites s'esborren y tot apareix tan clar y transparent com l'aigua.

La culpa de les desgracies ocorregudes al davant de les Dressanes no es del enginyer que va dirigir la construcció del carro, sinó del desconsiderat terrorista que va fabricar la bomba.

¿Quí li fa construir un aparato de tanta forsa, sabent que'l carro no està preparat per això?... ¿Com va tenir l'atreviment d'excedirse de la resistència que'l blindatge del veícul podia oposar al espetec?

Per aquet cantó, doncs, queden les coses perfectament ventilades. Cada pal que aguanti la seva vela. Si'ls terroristes les hi claven pels descosits, fabricant bombes evidentment anti-reglamentaries, ¿quí-

na responsabilitat li pot cabre al pobre enginyer, que ha fet el carro pera explosius senzillats y de poca empenta?

LLIBERTAT DE CULTES

—Y vostè hi creu, Alfredo, en això dels «signes exteriors?»

—A mi'm sembla que, quan els interiors són ben transparents, els exteriors no calen.

un discurs tan escandalosament graciós com el que'l senyor ministre de Foment va fer al Congrés, parlant del atentat de la vigilia de Sant Pere?

La defensa del senyor Calbetón va ser curta, però de les que no admeten rèplica.

—«¿El Govern, responsable de les bombes de Barcelona? —deia.—No, senyor: el verdader responsable es la ciutat, que no fa lo que hauria de fer pera evitarles. D'això'n tenim una prova irrefutable. S'han ofert vint mil duros al qui descobreixi al autor dels atentats... Y ¿quí ha sortit a reclamarlos?... ¡Ningú!... Digueu, ¿no es altament vergonyós que en

una ciutat de siscent mil habitants no n'hi hagi un, sisquera un, que vulgui guanyar tan fàcilment vint mil duros?»

Y, es clar, davant d'aquesta declaració estupenda, el Congrés callava y passava a un altre assumpte, considerant, ab raó, que quan els barcelonins, podent embutxacarse vint mil duros, no més descobrint al autor de les bombes, no'l descobren, ells sabran perquè.

Y si ells saben per què, el Govern, que no sab res, ¿quina necessitat té de molestarse ab semblants tonteries, tenint com té prou feina ab la recaudació de les contribucions velles y ab l'invençió d'unes quantes de noves?...

Hi ha que convence's d'aquesta veritat, onze mil vegades més sòlida que'l carro del Municipi:

En el món, per un cantó o per un altre, tot se compensa.

Cert que les bombes, considerades aisladament, són una cosa dolenta, odiosa, abominable.

Però—no tanquem els ulls a la raó—sense les bombes ¿hauriem mai sentit una defensa tan divertida y entretinguda com la del nostre enginyer municipal, ni

A. MARCH

Y lo mateix que del digne facultatiu municipal pot dirse del ministre de Foment, al qui l'altre dijous un diputat li buscava també qüestions al Congrés, volguentli carregar el mort y adhuc els ferits de la bomba del carrer Nou de la Rambla.

El sainet doble

Aquest es el títol que veritablement escau a l'anomenat miting doble que'ls clericals barcelonins celebraren el diumenge passat. Totes les persones de sentit comú que hi assistiren s'hi divertiren més que en una funció de broma del Romea, d'aquelles que s'anuncien en els programes ab les paraules: «¡¡Un tip de riure!!»

De notes còmiques n'hi hagué a cabassos. Nosaltres ne recullírem dugues, del tot verídiques, que volem oferir als nostres lectors. Aquí van.

Un dels oradors, en el moment culminant del xafec de paraules que deixava caure, se sentí heroic y cridà:

«Tots els catòlics, tan els homes com les dones, hem d'oferir els pits a l'enemic...» En quant a les dones catòliques, si totes fossin tan lletges com les poques que assistiren al sainet doble clerical, es segur que l'enemic rebutjaria això d'oferir els pits.

Un altre dels oradors fou un senyor que mira terriblement contra'l govern. Mentres parlava en l'escenari del Tivoli, tenia un ull en direcció al Tibidabo y un altre en direcció a Montjuic. Y malgrat això, l'home deia, en castellà y tot:

«Hay que tener la vista fija...»
No pas ell, pobre senyor.

DEL BORN AL PLATA

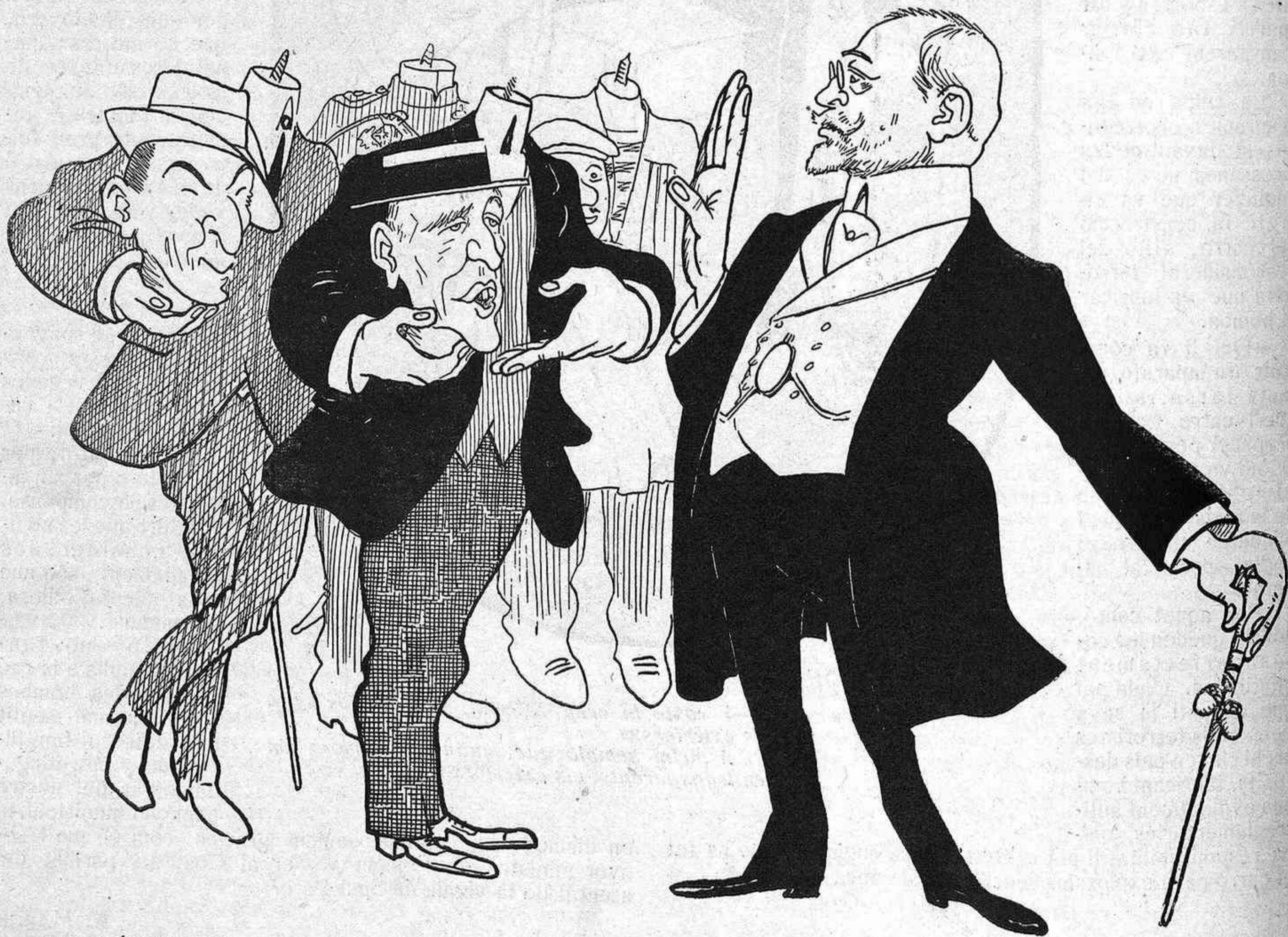
□ □ IMPRESSIONS DE VIATGE □ □

XI

Santos

Al entrar a la badia de Santos per primera volta's comença a veure l'Amèrica que un s'imaginava.

Ens recordem que quan erem nois y havíem fet llit uns quants jorns, pera passar la convalescència ens donaven pera mirar les làmines de *Alrededor del mundo*. Recordem uns gravats al boix aont se veien palmeres y cocoters, ab uns negres ballant, o rostint un bè; al fons una barraca de palla, y a primer terme un europeu, vestit de blanc, ab un gran sombrero, prenent l'ombra al mitg de la vista. Els negres tenien el pit ample, el nas esclafat, y les cames primes, y els penjaven uns brassos llargs, ab dues manasses al capdevall; l'europeu, o l'explorador, era moreno y tenia una pipa; les negres anaven vestides ab unes faldilles ratllades, y a sota de la barraca, que se sostenia ab puntals, se veien sacs que devien ser plens de cacau, de cafè o de xocolata.

LES VÍCTIMES DE LES BOMBES A CA'L GOVERNADOR

— Com volen que descobreixi res, si'ls veins no m'hi ajuden?
— Perdoni, però... No es pas que no hi posem el coll...

SISTEMA MUÑOZ

—Dos duros?... Queda meu, però m'haurà de fer el favor d'obrirli el ventre.
 —D'obrirli el ventre?... Que es boig?...
 —Soc un ciutadà barceloní y tinc el dever de secundar a la policia en el descobriment de les bombes.

Aquelles estampes, al veure Santos, les hem tornat a recordar, y per una sugestió d'idees que no deuen tenir res que veure hem pensat en la *Flor de un dia!*, en la *Marina*, en el *Capità Grant*, en el negre de la Riva, y fins en el *Robinson Petit*.

Aquella Amèrica que vèiem era també la que havíem vist en les capsas de cigarros, ab els plantius, ab els bambús, ab la mulata sota'l coco, ab el gronxament de l'hamaca; era l'Amèrica aventurera d'homes ab botes y samarreta, bevent cervesa, ab dues pistoles; era l'Amèrica dels panamàs, del lloro a la porta, del *comercio*, dels homes de tots els colors, y les dones ab ulls com dugues mores, y era l'Amèrica de Maine Reid, de les selves, dels aigua-molls, de les bardices impenetrables, dels cocodrils prenent el sol, dels Colons y del sol dels tròpics.

Al entrarhi, an aquella badia, el sol que queia, per descriure'l s'hauria d'escriure ab suor, y quan se sua tant no's descriu res. Era una calor que deia a l'home: «Si treballes no tens remei. Aquí, jo'm cuidaré de tot. No sembris, no reguis, no llauris; ajupe't pera cullir, y a jeure, que si t'empenyes en fer més feina de la que'ls meus raigs te permetin ja'm cuidaré jo de matarte. Era una calor tan pesada que'ns venien ganas, com els perdiuers, d'anar a coberta ab la llengua fòra; una calor que'l barco suava; una calor espessa, atapada, com si l'atmòsfera fos de caldo.

Caminant al mitg d'un canal, que entra endintre lo mateix que un riu, a cada vorera, fent de platja, hi anaven passant les estampes de *Alrededor del mundo*, que deiem. Aquí un platanar mullant el fruit, com raim inflat, a dintre de l'aigua; allí uns negrets banyantse com anguilles americanes; a dreta un cocoter

altíssim, ab quatre plomes al cim de tot, penjant ab tota l'indolència; a esquerra una montanya verge aont no hi cabia ni un arbret més; ensà una caseta com de cartró, ab quatre palles al damunt; ensà una molsa tan espessa com matalassos d'erba; enllà la palmera de fulla ample, l'eterna palmera que treu el cap per tot arreu ont hi ha un xic de terra, y per tot aquella verdor, que es com la crosta d'aquesta Amèrica.

Tampoc aquí tenim gaire temps per visitar la població. Aquets trasatlantics tenen una pressa, com si els corressin al darrera, però la població es d'aquella mena que se'n podria dir de joc d'escacs; poblacions de quadratura, o, més ben dit, poblacions d'etc...: se fa un carrer y s'hi posa un etc., volent dir que'ls altres són iguals; se pren la mida d'una casa, y etc., amidada l'una, amidades totes; se veu un bàrri, y etc...: aviat, posanti etcèteres, un se fa carrec de tot.

Aquets pobles, inspirats en les preses de xocolata, tenen la particularitat de l'absència absoluta de tota estètica: Aquí no hi demaneu ni flors, ni art, ni altres tonteries. Ab les cases totes tallades ab el mateix patró comunista, totes d'un pis, totes besones. Són pobles aont el gust hi ha fet un salt, de l'edat de pedra a l'edat del ciment; de la pedra foguera a l'acetilè, de l'època de les cavernes al estil torre de Vallcarca; del mastodont al peix de globo; del rhen a la bola de vidre, y del idol al gerrer. Tots aquets gerros y testets que's veuen a les cornises dels botiguers retirats d'Europa, els veureu an aquestes fatxades; tots els sortidors de petxines de les torretes dels comerciants que allà ja han plegat el negoci, les han encastat aquí aquets homes que's voldrien retirar: enlloc com aquí s'ha vist

mai el regnat de la simetria. De les botigues no'n parlem. Aquells caixonets dels vetes y fils, tan endressats, tan definitius, ab el llustre de generacions, aquí es un escampall de coses, que sembla que tinguin pressa pera trèussesles del davant aquell mateix jorn, al preu que sia; aquell endressament de l'estalvi, aquí es un apilotament; aquelles tavernes ab patina, aquí semblen çases de banys: tothom vol sortirne; plegar; fer els quartos depressa, no entretenirse, poder reemigrar lo abans possible, abans la calor no'ls astori.

Una de les coses que hi ha més, en aquet poble, es cases de cambi. De primer cop d'ull no entenem aquesta afició an aquet comerç, però, mercès a l'experiència, ens en vam fer carrec aviat. De vint duros de moneda espanyola que varem haver d'anar canviant a cada lloc, per lo que pogués ser, al passar de pessetes a lires, de lires a francs, de francs a reis, de reis a pesos, y de pesos a pessetes, pel sol fet del cambi y un giro que giraria el cap a qualsevol, al tornarse altra volta duros havien perdut pel camí, no més pel frec del canviarlos, quaranta pessetes ab el seu pico. El que cambía, en aquestes terres, no té necessitat de gastar; canviant canviant se torna pobre, y an això's deù, segurament, que hi hagi tota una ciutat que visqui de cafè y de cambistes.

Després d'aquesta novetat, seguint uns quants pams de terra quadrada que'ns van dur a la quadra catorze, vam veure'l primer lloro d'Amèrica, i això mereix capítol apart, perquè és digne d'estudiarse. El lloro d'Europa, el lloro que havíem vist a les cases de dispeses, a casa les viudes de militars o en carrerons estrets y sospitosos era sempre un lloro desplomat, ab les potes brutes de pilota, ab un vert de funda de violí, y, sobretot, d'un posat modest; però el lloro de Santos és altra cosa. El lloro de Santos es d'un vert que fa mal a la vista, y quasi al oído; d'un vert de panyo de billard, de seda; d'un vert de regadora nova; d'un vert sense compassió; les plomes són noves y llustroses, com si les acabessin de fer; els ulls tenen tres persianes que s'obren y's tanquen per seccions; les potes semblen de persona, y, sobre tot, el seu mirar es tan insolent, tan poca-vergonya (y si s'ofenen pitjor pera ells), tan dominador y analfabet, que's veu ben be que's fa carrec de que viu a casa seva. A Europa tenim el gall, que ab la cresta y les plomes enfòra's veu que's pensa ser alguna cosa; però el lloro no s'ho pensa, el lloro ho diu: com que té'l dò de la paraula, y com que n'abusa, d'aquet dò, tot lo que té al cor ho té al bec, y si no fos perquè ofendriem a molts oradors que cotorregen, diríem que, lo mateix que ells, primer parlen y després pensen.

Aixís que'm vaig encarar ab aquesta bestia curiosa pera tenirhi un xic d'interviú, lo primer que'm va dir fou: «*Italiano*».

Jo li vaig dir que no, que anava errat, que havia sofert un lapsus, que patia una equivocació.

«*Italiano*», me va anar dient.

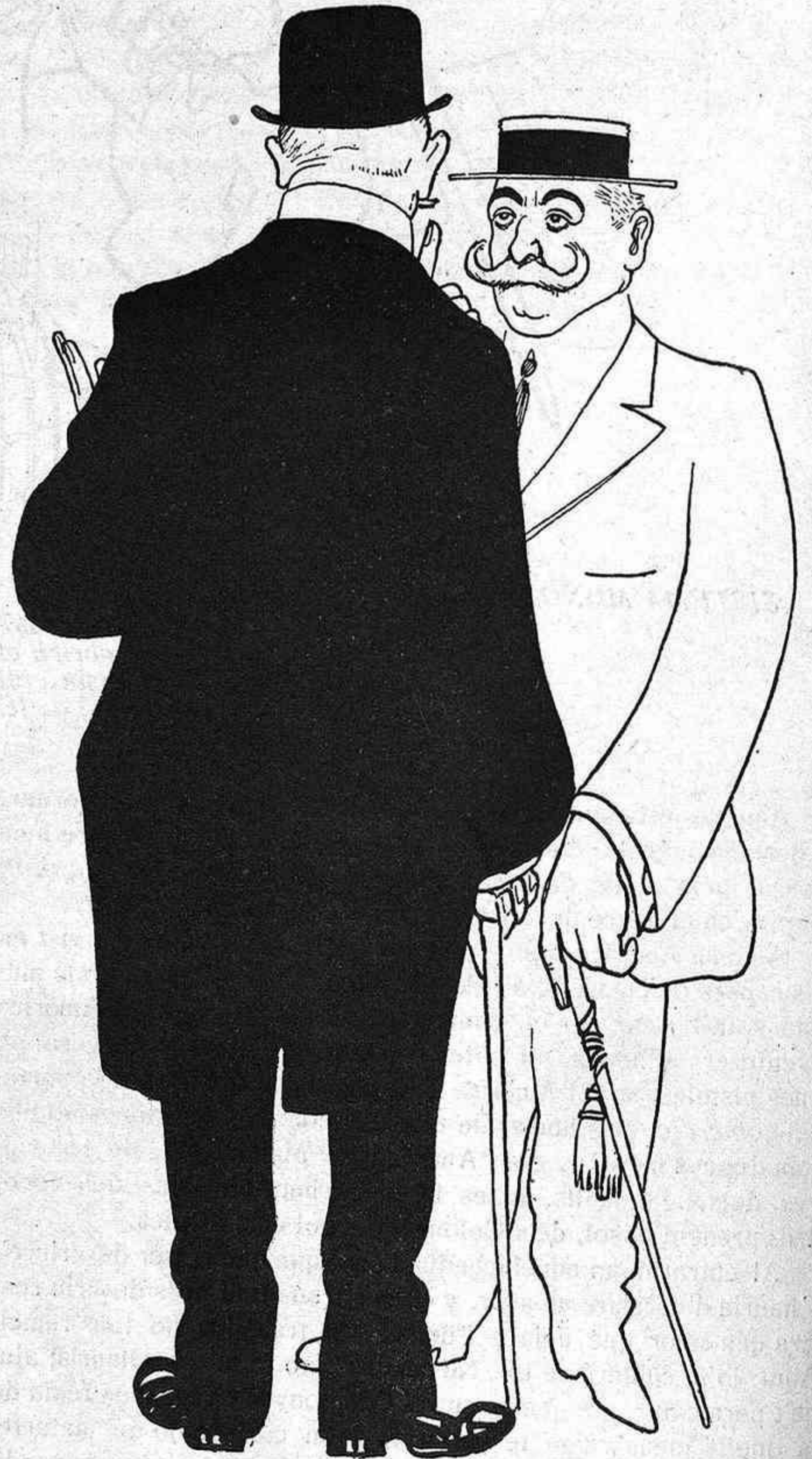
Jo prou li vaig voler fer comprendre que era fill de Barcelona, de Ribera, del mateix carrer de la Princesa, però ell vinga «*Italiano*», però ab una convicció de paraula, ab una seguretat d'idees, ab un aplom, que vaig anarme'n, perquè si arriba a insistir gaire, o m'hauria omplert de dubtes, o li hauria dat un revés.

Després del lloro, naturalment que si haguessim vingut a Amèrica pera donar conferencies de pago, pera estrenyer els llassos cordials de tota la rassa llatina, o be pera estudiar les necessitats del país, y l'importació y exportació, hauria pogut fer altres interviús, no ab cotorres, sinó ab persones d'*arraigo* y consideració. Per elles hauria sabut, y sabentho ells ho sabria jo, el cafè que's cull, les tasses que se'n prenen, el sucre que entra en cada terròs, lo que paga de sortida y lo que pagaria d'entrada; hauria pogut fer una estadística de lo que ha produït el coco desde la fundació del coco; hauria pogut fer una memòria que hauria anat a parar al ministeri de Foment, pera que'ls

diputats rurals l'haguessin feta regalar a la biblioteca del districte, pera aliment de rates locals; hauria pogut fer una columna, més o menos aranzelaria, de lo que cobra'l Brasil, y això ens faria quedar be ab la gent seria y acaudalada, però els barcos son barcos, com ja hem dit, y no esperen estadístiques, ni aranzels, ni gent estudiosa.

Al arribar a bord lo que sí vam veure es una munió de gent pobre que baixaven uns farcells, que, per lo bruts y lo miserables, no pagaven importació. Eren un centenar d'emigrants que havien arribat a terme.

Entre aquella gent que baixaven, tots iguals, tots parions, com la població que's quedava, hi devia haver de tot: homes honrats, infelissos, sospitosos y fins malvats. Alguns d'ells, a

DESPRÉS DE LA VISITA FACULTATIVA
(Entre l'arcalde y'l degà del cos mèdic municipal)

—*Digui, digui, senyor Macaya: ¿quina malaltia tenen aquets pobres empleats que diariament falten a l'oficina?*

—*La més terrible que pot tenir un treballador: una mandritis que no'ls deixa moure.*

forsa de treball, de suors y de monotonía, arribarien a ser rics; algun fugitiu per deshonra potser tornaria al seu poble y seria un home important, y pagaria una iglesia, y regalaria una escola, y fundaria un hospital, y tindria làpida a la plassa que explicaria els seus merits y cantaria la seva virtut; algun altre treuria a llum el talent que portava a dintre y seria un verdader home; però per cada un d'aquets, quants cents de caiguts! quantes víctimes! Quants morts en aquell fossar que ho fermenta tot, fins la vida!

El barco tornà a caminar, y vam deixar aquell país de tinglados, de joc de dames, de negres y blancs y blancs y negres.

SANTIAGO RUSIÑOL

(Seguirà.)

Parents y amics, ja fa mesos
que'ns planyen ab tot el cor.
Els saben que estem promesos
y, es clà, 'ns suposen cor-presos
per la febre del amor.

Tots els mals fossin, minyona,
de bon curar com aquet.
Que'ns deixin sols una estona,
y del corc que'ns esperona
aviat n'haurem fet net.

Que esborrin el prejudici
de la xorca societat
que ab l'amor confon el vici...
Veuras com el malefici
se'ns torna felicitat.

MAYET

LLIBRES

En *Xenius*, desde les planes de *La Veu de Catalunya*, ha expressat l'horror que li fa una ciutat sense llibres. Aquesta ciutat sense llibres es Barcelona... No hi ha aquí, en veritat, una veritable Biblioteca, una Biblioteca que respongui a les necessitats de la moderna cultura. Aquell que vulgui dedicarse als estudis superiors, especialment a l'estudi de la ciencia en ses diverses branques, se troba ab que a Barcelona no hi existeixen elements pera aquets estudis. El sociolog, l'economista, el naturalista, se veuen privats de l'auxili imprescindible d'una bona y nodrida Biblioteca.

En *Xenius* té raó; té tota la raó. Però el mal es molt més gros y ofereix altres aspectes. El problema del llibre va més enllà de la qüestió d'una Biblioteca. Barcelona no es solament «una ciutat sense llibres», mes també «una ciutat ont no's llegeixen llibres», «una ciutat ont no's publiquen llibres» y «una ciutat ont no's tradueixen llibres». L'endarreriment bibliogràfic—que es, en el fons, un endarreriment

intelectual—del nostre país, es d'una punyent evidència, sobre tot pera aquells que coneixen les ciutats estrangeres y el seu gran moviment cultural.

No pera ferne retret ab menyspreu, sinó per senyalar un mal ab dolor y ab amor alhora, hem de proclamar aquesta trista veritat de que a Barcelona—y qui diu a Barcelona, diu a Catalunya—no hi ha llibres, ni's llegeixen llibres, ni s'esbrinen llibres, ni's tradueixen llibres...

Quan en una nació, en un país, en una ciutat, hi manca una institució social, pot dirse que no hi existeix la necessitat colectiva d'aquesta institució. Si a Barcelona no hem tingut, fins ara, la Biblioteca d'estudis superiors que en *Xenius* troba justament en falta es perquè'ls barcelonins no n'han sentit la necessitat. A la nostra ciutat no hi ha llibres, perquè fins ara no s'ha llegit. Ara, com sempre, hem tingut persones erudites y estudioses; però no més han sigut casos isolats, individuals. Aqueixa gloriosa sed de cultura tan propia dels nostres dies aquí no l'hem sentida. La necessitat colectiva dels llibres d'estudi aquí no l'hem coheguda pas. Ens referim, està clar, als temps moderns, deixant apart la cultura de la Barcelona y de la Catalunya mitgevals.

No fa molt de temps que una Biblioteca pública barcelonina—la Biblioteca Arús, si no recordem malament—publicà unes curiosíssimes estadístiques en les quals hi constava el nombre de lectors que havien visitat l'institució y la mena d'obres per ells demanades. Les estadístiques resultaven desconsoladores. El nombre de lectors era extraordinàriament petit, y encara havien demanat, en sa gran majoria, obres frèvoles y obres literaries. Els pocs ciutadans que visitaren la Biblioteca hi anaren, no a il·lustrarse, sinó a passar l'estona. Se comprèn que a un public aixís li interessin ben poc els vuit mil y pico de volums de la colecció filosòfica alemanya de que *Xenius* parlava l'altre dia.

Qui escriu llibres, aquí? Qui n'edita? Fòra de la producció literaria, que no té res d'excessiva, el moviment bibliogràfic barceloní y català es quasi nul. De tant en tant apareix una obra científica o sociològica, com a flor que no fa istiu.

En quant a traduccions, succeeix lo mateix. Se tradueixen obres literaries, y prou. Tot l'immens tresor de la producció bibliogràfica contemporània queda ignorat pels catalans que no posseixen una suficient coneixensa de les llengües estrangeres principals.

Y això que les traduccions són avui una gran font de cultura, de la qual cap nació pot prescindir. Les traduccions representen el fecon intercanvi d'idees entre'ls diversos pobles. Les traduccions enriqueixen el patrimoni intel·lectual de cada nació ab lo bo y millor de les altres. Fins aquells pobles que tenen una esplèndida y nombrosíssima producció bibliogràfica, com Fransa, com Alemanya, com Anglaterra, segueixen ab les traduccions el moviment intel·lectual, científic y literari dels altres pobles.

Però,... què vol dir aquesta protesta de *Xenius* contra la manca de llibres de la nostra ciutat? Què volen dir aquestes veus de joves que fan eco a la de *Xenius*? Què vol dir aquesta naixent simpatia ab que són acullides les demandes dels qui volen llibres? Tot això vol dir, amics, que a Barcelona s'està formant un nucli de gent que necessita llibres, que vol llibres, pera llegir, pera estudiar, pera treballar. Vol dir que comensa a sentirse aquí la necessitat colectiva d'una Biblioteca, y que, per lo tant, no trigarà a crearse aqueixa institució que'ns manca avui...

WIFRED

La manifestació antielèrical del diumenge

El poble de Barcelona, al atravessar el Park, dirigint-se al Govern civil

GLOSARI

TOTS POLICIES

El senyor Governador troba que'ls veïns l'hauriem d'ajudar en això de buscar el fil del terrorisme; y el glosador no pot menos de donarli la raó, tota la raó. Li dona la raó encara que's digui Muñoz.

¡Ah, si els barcelonins tinguéssim el valor cívic de dir tot lo que sabem! Y, sobre tot, ¡ah, el dia que'ls que fa-

briquen y coloquen bombes vulguin parlar... ab el cor a la mà!... ¡Que se'n sabran de coses, aquell dia!...

Senyor Governador: Jo, per la meua part, y pera donar exemple, vaig a dirli lo que sé, tot lo que sé y tot lo que'm penso.

Senyor Governador:

Un servidor de l'Autoritat viu al carrer dels Angels, en el número 96. Sa Excelencia mateixa comprendrà que al carrer dels angels es impossible que s'hi desenrotllin maquinacions infernals. Però, no obstant y la creencia de que això fora un monstruós contrassentit, una descabellada ironia de la sort, com que un servidor de Sa Ex-

celencia creu, com vostè, que'ls habitants de Barcelona estem en el cas ineludible d'ajudar-lo constituïntnos tots policies he volgut ferme, pera'l meu ús particular, un padró secret dels meus veïns proxims, un padró del veïnat de casa, que tinc el gust de brindarli pera si li serveix de cop-de-mà en la persecució y consegüent descoberta dels criminals atentats.

Aquet padró secret únicament se refereix a la casa ont viu l'infrasquit, doncs a les cases dels costats es inutil tocarhi: a la dreta hi ha un convent y a l'esquerra un quartel, tot gent morigerada.

A dalt de tot, al quint pis de casa d'un servidor de

Sa Excelencia, hi viu un policia secreta. Tractantse d'un súbdit de Sa Excelencia he cregut una inconveniència l'indagar, y ho he deixat correr.

Al quart s'hi està un matrimoni menestral, ab sogra cunyada y dotze fills. An aquets, ho sé positivament, no'ls vaga de fabricar artefactes mortífers y no podrien gastarse diners ab dinamita ni ab ejes de rodes de carro perquè s'ho necessiten tot pera pa, pisa y àrnica.

Al tercer hi habita un servidor de Sa Excelencia, que es com si digués que s'hi està una persona de bé, perquè'm conec de molts anys y'm crec incapas de sustentar idees urbicides.

Al segon hi viu la querida de una alta personalitat de l'audiencia, y'm consta que res té que veure ab el terrorisme per quant, influida pel seu magistrat, ha odiat sempre an en Rull y su banda.

Al primer pis hi mora un regidor que, d'ensà que es no sé què de quina comissió, està molt enfeinat, y no crec que s'ocupi del terror.

Y, finalment, als baixos s'hi ha establert el gerent d'una Companyia de Seguros sobre la Vida... Ja veu que es impossible que aquet senyor pugui sembrar la muerte, quan precisament lo que li convé són primes sobre la vida.

Ara ve lo més delicat: Si hagués de posar un petit dubte damunt d'algun dels meus veïns ¿de quin dubtaria?

Si Sa Excelencia vol que li sia franc, de ningú.

Ab paquetets y bultos no més veig entrar y sortir al concejal...

Però juraria que no són bombes lo que hi porta.

XARAU

UNA CARTA (*)

Sr. Director de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA.

Molt senyor meu:

El número de L'ESQUELLA corresponent a la setmana passada porta un article retolat *Divagació taurina*. Ab el permís de vostè'm permetré aclarir alguns conceptes d'aquella *divagació*, lo qual, si be no altre merit, tindrà, al menos, el de deixar les coses en son degut lloc.

M'ha semblat que l'articulista posà en quarentena les condicions toreres dels catalans, cosa per la que no passo de cap de les maneres. Sobre tot quan, pera demostrarho, incorre en algunes omissions y inexactituts, tant més de dordre quan, en el present cas, constitueixen un veritable afront al bon nom de Catalunya.

Pera no abusar de l'atenció dels llegidors passaré per alt les apreciacions, *purament personals*, que l'autor se permet sobre les corrides de toros. Faré esment no més dels paragrafs en els

(*) Completament en desacord ab l'essencia d'aquesta carta, la publiquem tan sols en gracia a la gracia que en ella hi campeja.—(N. de la R.)

DE RETORN A FRANSA

—Y be, ¿quin record ens porta de la seva estada a Barcelona?
—Mirin! Aquet bossinet de bomba. Va esclatar l'últim dia de les festes.

ELS OCUPATS

—Ah, el seu senyor està empleat al Municipi?... No's deu entendre de feina...
—Calli, dòna! Afiguris que, després de dos mesos de festes, ara li surten ab un trimestre de vagues!

que suposa, ben lleugerament per cert, que les arrogancies flamenques ni ens escauen ni les apreciem, per aquet fondo nostre sanxo-pancec, talment com si l'història del toreig no s'honorés ab el nom mil cops gloriós d'un Peroy, una de les més llegendàries glories de la nostra Catalunya, y un dels que en son temps disputà el ceptre de la toreria an aquells famosos contemporanis seus que's digueren Redondo, Chiclanero, el Sastre, Chicorro, Carmona y Salamanquino, pera no anomenarne d'altres.

En Peroy, senyor director, que sapigué portar a la pràctica gran nombre de trucs valiosos, entre ells el conegut per mancornar, per cap més torero practicat, era fill de Torredembarra.

L'haver nascut a la província de Tarragona no fou obstacle pera que passegés el seu nom victoriós y la seva valentia pera les millors classes d'Espanya. Ara mateix, en els nostres dies, no es gens difícil sentir sovint com algú crida: ¡que lo mate Peroy! Lo que provarà a l'autor de la *Divagació* que la fama del torero preclar ha arribat fins a nosaltres.

M'abstinc d'aportar alguns datos sobre la personalitat d'en Peroy, pera creure'ls prou coneguts dels nombrosos aficionats catalans, entre'ls quals no hi figura, per lo vist, l'articulista, a qui de tot cor planyo desd'ara.

Un'altre que podria igualment cridar-lo a comptes es el valent Amaré, del qui's complau en ferne un aburgesat tresillista de casino subaltern. Afortunadament pera l'Amaré y pera tots, no passa festa sense que'l coratjós picador deixi el seu nom en el lloc en que, pels anys y l'experiencia, li correspon. Els concurrents a la nostra plassa el saludem y l'aplaudim a cada corrida, com ho fem ab l'incomparable Metralla, un'altre torejador

català, al qual l'autor de la *Divagació* no té, a bon segur, el gust de conèixer.

Y prou, senyor director, que si potser es cert que *un negoci que's tingui de cullir a la punta d'una banya es un mal negoci pera tot bon català*, ho es també que'l qui més y el qui menos de tots nosaltres *ballaria a la punta d'un punxó*.

Passat demà dona l'empresa vuit toros.

Si en Martí y Julià dona una conferencia al dematí, miraré de no faltarhi. A la tarda aniré a veure a l'Amaré com pica, y an en Metralla com s'adorna ab un dels seus *magistrals parells*.

De passada saludaré a la plassa als dignes representants del nostre renaixement, que no se'n deixen perdre cap, y al quals no hauré vist al dematí.

Vostè mani entre tant al seu affm.

MURULLA II

TELÓ ENLAIRE

NOVEDADES.—Els germans Quintero han volgut pendre revenja, aquesta vegada, de l'art mercantil, al que darrerament s'havien entregat. Els aplaudits autors de *Las flores* y de *Los galeotes* tornen al bon camí. Ab *El centenario*, sa darrera producció, els Quintero s'han fet aplaudir pel public culte y intel·lectual.

Se tracta d'una comedia plena d'emoció, fruit de refinada observació dels tipus y del ambient, obra en la que hi oneja exquisida poesia. L'impersonalitat dels autors, que es la veritable personalitat d'ells mateixos, hi es lograda en *El centenario*. Tots els personatges parlen com tenen de parlar y no com els autors voldrien que parlessin ficantse ells dins dels tipus.

L'obra es d'assumpte simpatic y corprenedor, sumament interessant baix el punt de vista humà, y perfectament construïda y desenrotllada. En una paraula, és una obra que honra l'història d'un teatre.

Es del tot impossible superar l'interpretació deliciosa que dels diferents tipus fan l'Irene Alba, la Moreno, la Pérez de Vargas, la Martínez, en Santiago, en Vilches, en Zorrilla, en González, en Portes, en Pacheco..., tots, tots.

El public, en la nit de l'estrena, aplaudí ab entusiasme als Quintero y als excelents actors que l'interpretaren.

TÍVOLI.—La companyia de sarsuela castellana s'ha traslladat a Saragossa. Diumenge tingué lloc la despedida ab regular concurrència.

—L'endemà mateix, dilluns, s'inaugurà la temporada d'estiu ab un gènere completament distint. L'aplaudida companyia del «Nuevo» hi debutà en la funció de la tarda ab la celebrada *Salomé*, de Oscar Wilde, donantse, ademés, algunes atraccions. L'exit d'aquet debut fou tan extraordinari, que molt abans de comensar l'espectacle no quedaven ja entrades pera despatxar.

La funció de la nit, quin programa no podia ser més succulent: *Porten res de pago?*, *Bertin* y *Globo dirigible*, va portar també un ple al «Tívoli». El vaudeville entrà tot seguit al public, essent celebrats tots els acudits y totes les picardies ab franques riallades, que's convertiren en sorollosos picaments de mans al acabar els actes; y en *Bertin*, el genial transformista, no cal dirho: va fer les delícies dels espectadors ab ses notabilíssimes creacions.

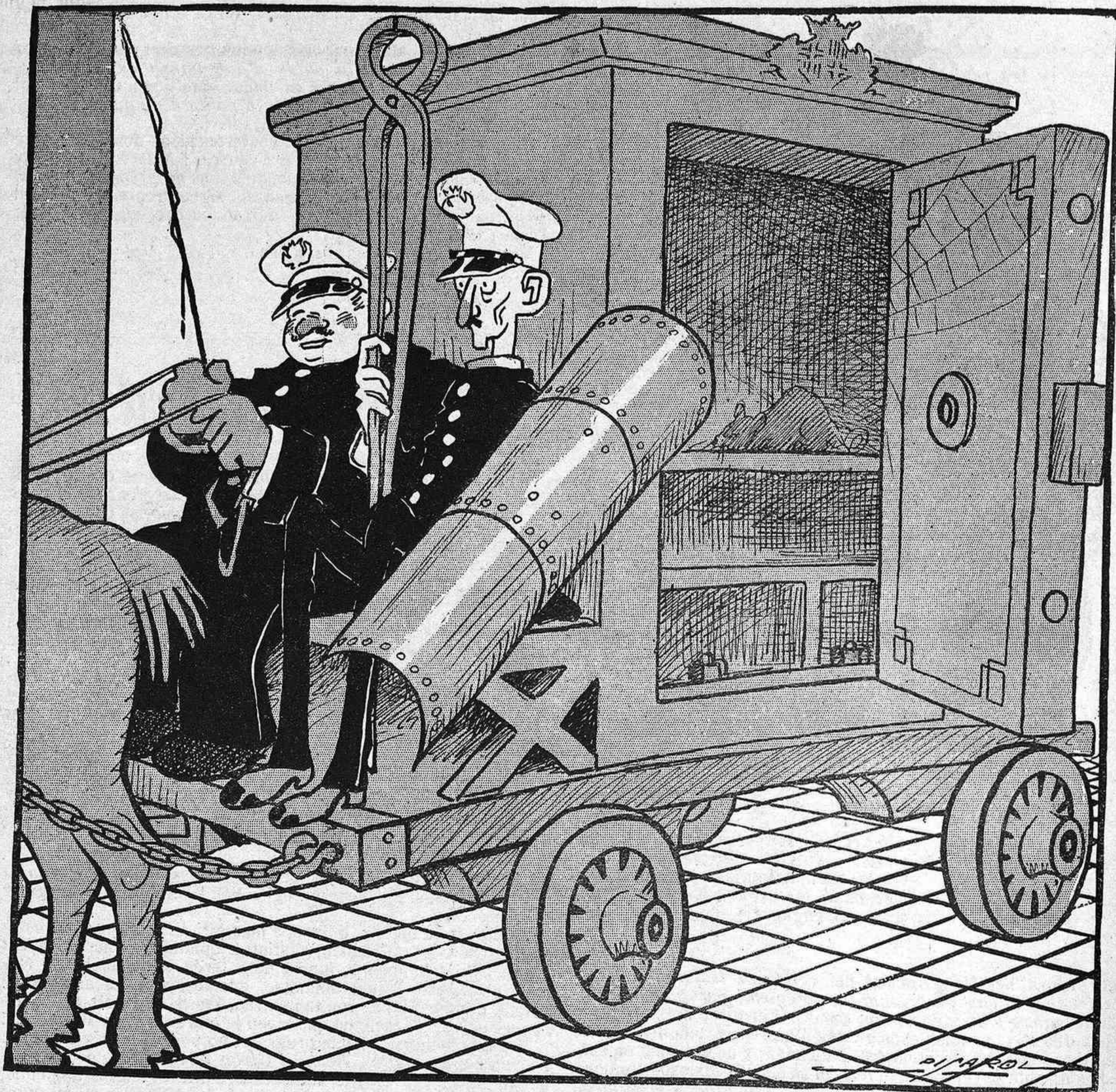
S'anuncien pera molt aviat estrenes importants, entre elles *Zazá*.

GRANVIA.—Tot allò de *La isla de los suspiros* no va ser res. Una coca digna de la nit de Sant Pere. Teatralment l'obreta no té cap condició, y el merits literaris hi són ben escassos. Sols la música s'escolta ab gust, com a filla que es del original Valverde.

La presentació, bona.

Els autors del llibre no foren cridats a les taules.

NUEVO.—Cambi de gènere y de companyia. Del més aixelebrat vaudeville havem passat als drames horripilants com *La cabaña de Tom*. El quadro's deixa mirar y escoltar. Porta per director al senyor Olivar, que es un practic de teatre y un actor discret. Fins ara s'han fet aplaudir ab *La Taberna*, *Cyrano de Bergerac* y la susdita *Cabaña*. Esperem veure'ls en una estrena autèntica pera jutjarlos ab més deteniment.

EL NOSTRE PROJECTE

Carro blindat pera la conducció de bombes. (A prova de totes les explotacions.)

APOLO.—La esprimatxada y elegant *Fornarina* ha sigut un bon esquer pera cridar public, que ja comensava a flaquejar ab *La vie en rose*. Cada nit obté repetides ovacions la celebrada coupletista, la més fina y delicada de totes les belles que coneixem.

ESPAÑOL.—La senyora Cobeña celebrà 'l seu benefici dissabte passat, posant en escena les conegudes obres *El vergonzoso en palacio* y *El ama de la casa*. Aquella nit les entrades y els aplaudiments varen anar a dojo.

Un gran exit va resultar, també, la representació d' *El gran galeoto*, obra que va proporcionar un bon lluiment al primer actor Ricardo Calvo, fill del gran Rafel.

«**TERRA BAIXA**» A PRADES.—Ha marxat a Perpinyà, al frente d'una notable companyia catalana, el celebrat primer ac-

tor Jaume Borràs, contractat pera donar dues funcions al aire lliure, a Prades, consistents en la representació de *L'Arlesiana*, la una, y de l'estrena de *Terra Baixa* en patois, l'altra.

Sabem que hi ha gran espectació, doncs les festes artístiques d'aquell teatre de la natura prometen ser un aconeximent y un exit.

BOSQUE.—En aquet popular teatre ha fet son debut ab *L'Africana* el soldat-tenor Jaume Ferré. Té una bonica veu y, sobre tot, uns excelents aguts que'l public aplaudeix.

Si estudia seriosament pot ben fer una carrera profitable, puig es cosa sabuda que'ls publics demanen, avui dia, art, art y veu. Una bonica veu té d'anar necessàriament acompanyada d'un bon actor.

Prengui com a bons, el tenor Ferré, els consells que li donem, que ab el temps no li sabrà greu.

A estudiar s'ha dit.

CONCERTS.—L'entitat artística *Orfeó Barcelonès* celebrà, en la nit del passat dissabte, un concert vocal y instrumental en el Teatre Principal.

Figuraven en el programa l'obertura de *Der Freischütz*, de Weber, l'*Epitalami*, del malaguanyat compositor català García Robles; les composicions corals *La nostra ensenya*, d'en Serra; *Ad te clamavi Domine*, de Bach; *Cansó de comarca*, de Cesar Franck; *La mort del rossinyol*, d'en Ferrer y Vidal; el gran coral *L'agape dels Apostols*, de Wagner, y el *Nocturn al bosc*, de Schubert, pera veus d'home ab acompanyament de quatre trompes, que produí hermós efecte.

La simfonia pera orquesta *Barcelona*, d'en Ferrer y Vidal, fou rebuda ab agrado, essent sorollosament aplaudit l'*Himne a l'any nou*, pera coros y orquesta, de Schumann.

El director del *Orfeó Barcelonès*, mestre Robert Goberna, aixís com els cantaires y orquesta, foren ab justícia ovacionats.

—En el «Teatro Condal», l'entitat coral *Schola Orpheonica*, dirigida pel mestre Artur Marçet, va donar un concert popular el diumenge al matí, interpretant ab art diverses obres dels compositors Borràs de Palau, Pedrola, Otto, Vives, Morera, Marçet, Guanyabens, Narcisa Freixas, Thomas y Grieg.

El grandíós coral *La patria nova*, d'aquet darrer compositor, va esser repetit pera acallar els xardorosos picaments de mans del auditori.

El concert fou un èxit pels cantants y per l'entusiasta director.

L. L. L

ESQUELLOTS

En la sessió municipal del dimars, el senyor Roig y Bergadà, exercint d'amigable componedor, va fer un paternal sermó als regidors, recordantlos que *todos somos hermanos* y que Barcelona comensa ja a estar cansada de les continúes batusses ab que'ls representants del poble amenisen les sessions, batusses que han acabat per convertir el Saló de Cent en una plassa de toros, aont cada dimars—o cada dijous, segons els casos—es escandalosament capejat y banderillejat el prestigi de la ciutat dels Comtes.

Si'l senyor Roig y Bergadà arribés de molt lluny o acabés de baixar de la lluna trobariem molt posats en són lloc aquets bons consells, doncs el desconeixement del auditori atenuaria llavors el candor pastoril que en ells palpita. Quan un no sab ab qui parla, no es extrany que s'equivoqui en l'elecció del llenguatge que en aquell moment li convé usar.

Però havent ja, en el temps que ab ells conviu, apamat un a un a tots els nostres concejals, ¿es possible que'l senyor Roig y Bergadà cregui de bona fe que'l mal d'aquesta gent pot tenir cura?

Noble y generosa es la tentativa del senyor Roig, però en quan a la seva eficacia, ben ignocent ha de ser qui hi confii.

O sinó, al temps.

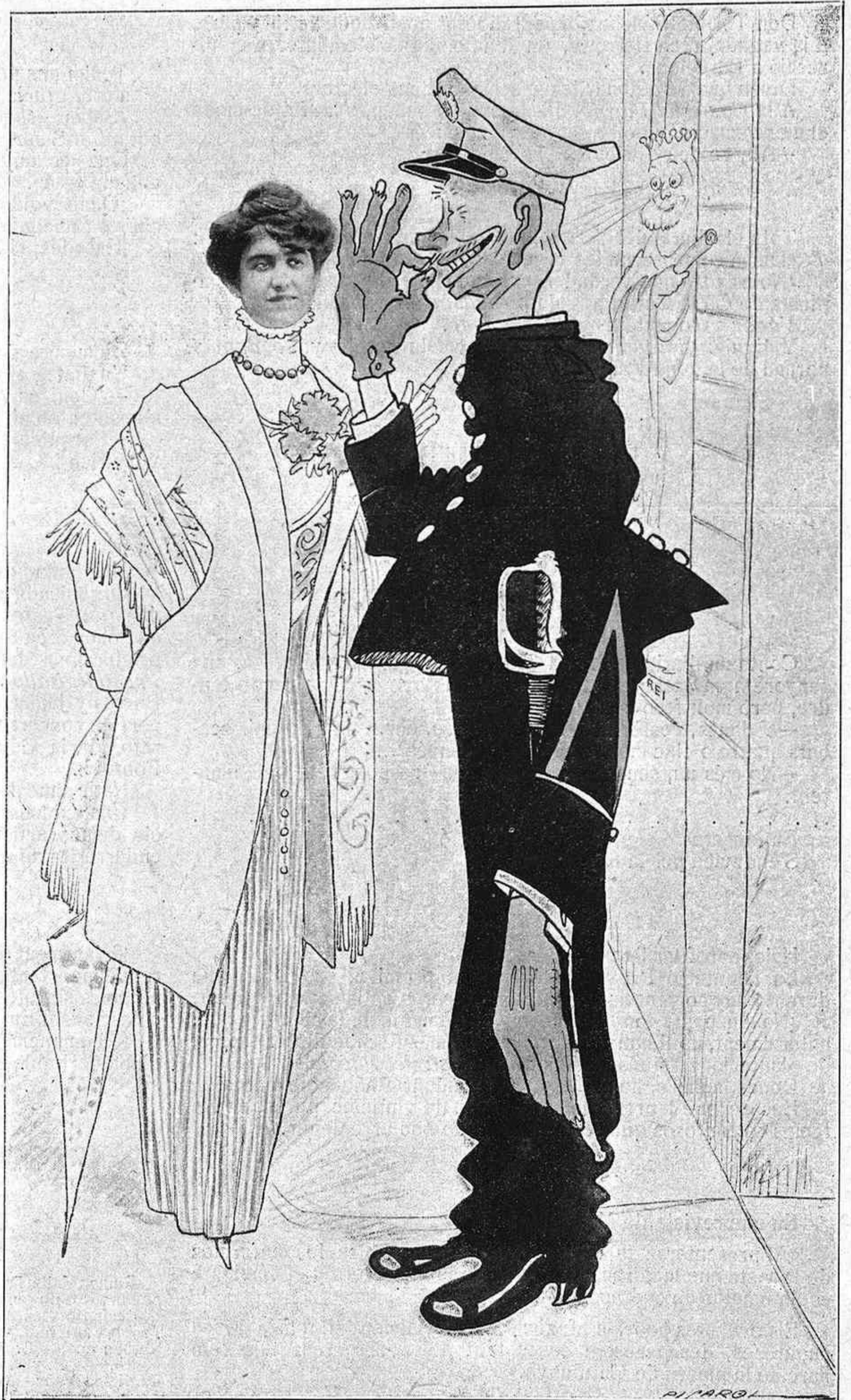
Ell, y més aviat de lo que sembla, s'encaregarà de demostrarli l'inutilitat del sermó ab que el passat dimars va obsequiar als nostres edils.

Segons el Governador civil, es precis «que se ponga un dique a la invasió de gente extranjera, que convierte á Barcelona en una cloaca».

Y *El Progreso*, comentant aquesta atinadíssima manifestació, diu ab la més adorable *bonhomie*:

«De todas veras celebramos las palabras del señor Muñoz.»
¿Sí?... Vegin si es casual!... Nosaltres també les celebrem.

A LA PLASSA DE SANT JAUME

—Con que, la Fornarina, eh?... esa buena mozza que treballa al Apolo?... Y diga, diga...: ¿qué se li oferia?

—Una pregunta: ¿No es aquí que hi ha uns senyors que quan fan festes les paguen molt be?...

Es la primera vegada que estem d'acord ab l'orgue del *caudillo*.

Hi ha que evitar a tota costa l'invasió d'aquesta gent que de la nostra ciutat ne fa una cloaca.

Y de l'administració dels seus cabals una *merienda de negros*.

¿Quin dia comensem la neteja, senyor Muñoz?

Don Toribio Sánchez, aquell diputat nostre que es fill y pare, a la vegada, d'en Lerroux, un d'aquets dies s'embarcarà en direcció a Barcelona.

Diuen que vé a donar les gracies als seus electors.

A la *Casa del Pueblo*, desde que ho saben, s'ha fet de moda una exclamació, y no se sent altra cosa:

—Ah, ve don Toribio?... Ja fumarem!

Tots els diaris del altre dijous publicaven la graciosa noticia: «Demà comensaran les vacances a Cà la Ciutat.»

¿No es cosa que verdaderament fa riure el pensar que'ls empleats de Cà la Ciutat puguin *comensar* a fer vacances?

Vacar es lo mateix que *descansar*.

Y diguin: ¿per ventura no es ja aquesta, tot l'any, l'*ocupació* normal de la gent d'aquella casa?

La verbena de Sant Pere
un cego anava cantant:
*Com que tinc fills y els estimo,
no accepto actas populars.
Aixís la patria no'm crida
y no'ls haig d'abandonar.*

Conta un diari que l'altra nit, en una tertulia burgesa, una senyoreta va exclamar, dirigintse a un jove escriptor molt tendre, però molt fecon:

—Y doncs, vostè?... Treballant forsa, eh?... Ja dèu tenir acabats quatre o cinc monuments literaris més?...

—No més un, senyoreta, no més un—respongué'l jove, amantent.

En Maseras! De segur que era en Maseras!
S'endevina per la modestia.

Hala, aprofitar l'ocasió.

La Diputació Provincial ofereix un premi al propietari que durant l'any corrent hagi plantat més arbres en la seva propietat.

¿No diuen que don Alacandro—ab elements de la ciutat, y que, naturalment, no li han costat ni un centim—n'acaba de fer tantes, de plantacions, en els jardins de la *Casa del Pueblo*?

Doncs, animi's, home!... ¿Què fa badant d'aquesta manera?

Encara que'l premi no es més que de vinticinc duros, en els temps calamitosos que correm tot fa de bon arreplegar.

En una revista de Medecina:

«Al presentarse la canícula, son innumerables los enfermos de la vista que mejoran, sobre todo si la atmósfera y el ambiente están limpios de cuerpos impuros.»

Els oculistes podrien afegir: «Y especialmente si, a més de les impureses, desapareixen coses tant dolentes pera'ls ulls com l'arc de la plassa de Catalunya.»

Vaja!... L'empalagosa qüestió de les cèlebres *vallas* del carril-tramvia de Sarrià ja està definitivament solucionada.

¿Còm?

El Diluvio del dissabte ho explicava:

«El director del tranvía de Sarrià ha visitado al señor Alcal-

de, manifestándole que se *pintarán* las vallas que obstruyen la entrada de la calle de Vergara.»

Les pintaran y ¡per tot te deixoi!, un cop pintades, ¡bona nit, obstrucció!

En Campoamor ja casi va dirho:

*En este mundo traidor,
quan una cosa fa nosa
se la pinta un xic, y ¡amunt!,
ja està arreglada la cosa.*

Tenim uns ministres que no'ns els mereixem.

Verbi-gracia, el de la Guerra.

¿Saben—segons *El Noticiero*—què ha dit Sa Excelencia, discutint, al Senat, la qüestió de Melilla?

Que «es muy fácil la critica de una campaña, después de terminada ésta».

¿Quan voldria, doncs, el senyor ministre que les critiques sin les campanyes? ¿Abans de comensarles?

¡Herodes, Herodes, quants ne vas deixar encara!...

Diumenge al matí.

Un dialog al carrer de Casp, entre'l Tívoli y Novetats.

—¿Com es que'ls catolics fan un miting doble y els altres s'accontenten ab una sola manifestació, sense miting?

—Perquè'ls lliurepensadors ab un *doble* no'n tindrien prou, y haurien hagut d'anunciar un *miting-canet*.

Una bona nova als aimants de l'art de la terra.

Organisada pel «Casal Català», va celebrarse el dia 22 de Juny al Teatre Victoria, de Buenos Aires, una funció magna en honor d'en Santiago Rusiñol, representantse dues celebrades produccions del nostre estimat amic, *L'hereu Escampa* y *El Prestidigitador*, col·laboranthi els grans actors de casa, Enric Borrás y Jaume Capdevila, y completant la vetllada una escullida part de concert a carrec de les eminencies de cant Graziella Pareto, Maria Gay, Carme Carbonell y els concertistes germans Fontova.

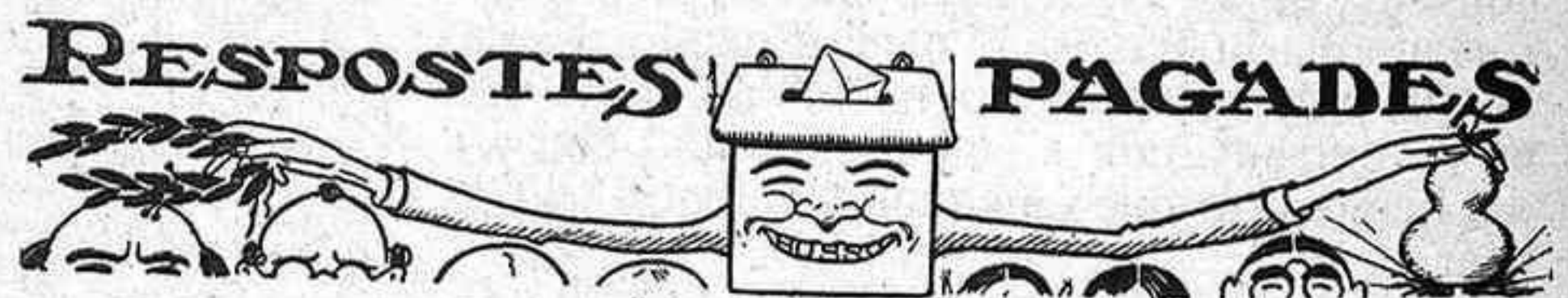
Naturalment, allò degué ser una explosió...

Una explosió d'entusiastics aplaudiments an en Rusiñol y an els demés artistes catalans, a quals aplaudiments, encara que endarrerits, hi afegim els nostres ben sincers.

Galantment invitats per la casa Renart y Companyia, visitarem l'importantissima exposició de fotografies al carbó, dels més notables retratos existents en els principals museus, galeries y colleccions d'Europa.

Recomanem l'exposició als nostres llegidors, puig se tracta d'una veritable manifestació d'art.

Ramon Valls: De tres, dues; no pot queixarse.—L. Sans y Serra, S. en C.: El seus versos no tenen la necessària consistència. Y, perquè ho sàpiga, aquets desmais floralescs ab punta epigramàtica ja han passat de moda fa anys.—Pujol: Vagi fent, vagi fent, que anant fent potser, a l'ultim, arribarà a fer alguna cosa.—E. S. (a) Un Empordanès: No'n podem treure profit, y ho sento.—Ll. B. y B.: Rebudes les dues, y gracies.—Martí Rosell: No m'agrada, li soc franc.—M. F. Solà: Tot això l'Emili Vilanova ens ho havia contat ab més gracia.—Claudi Domenech: Ja es *frescura*, en ple estiu, donar com a consonants *vollen y porten, blanca y esperansa!*... Li recomano més sensibilitat acústica.

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, OIm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

Colección Diamante

(EDICIÓN LÓPEZ)

<p>1. <i>E. de Campoamor</i>. Doloras, 1.ª serie.
2. — Doloras, 2.ª serie.
3. — Humoradas y cantares.
4. — Pequeños poemas, 1.ª serie.
5. — Pequeños poemas, 2.ª serie.
6. — Pequeños poemas, 3.ª serie.
7. — Colón, poema.
8. — Drama Universal, poema, primer tomo.
9. — Drama Universal, poema, segundo tomo.
10. — El Licenciado Torralba.
11. — Poesías y Fábulas, 1.ª serie.
12. — Poesías y Fábulas, 2.ª serie.
13. <i>E. Pérez Escribá</i>. Fortuna.
14. <i>A. Lasso de la Vega</i>. Rayos de luz.
15. <i>Federico Urrecha</i>. Siguiendo al muerto.
16. <i>A. Pérez Nieva</i>. Los humildes.
17. <i>Salvador Rueda</i>. El gusano de luz.
18. <i>Sinesto Delgado</i>. Lluvia menuda.
19. <i>Carlos Frontaura</i>. Gente de Madrid.
20. <i>Miguel Melgosa</i>. Un viaje á los infiernos.
21. <i>A. Sánchez Pérez</i>. Botones de muestra.
22. <i>J. M. Matheu</i>. ¡Rataplan!
23. <i>Teodoro Guerrero</i>. Gritos del alma.
24. <i>Tomás Luceño</i>. Romances y otros excesos.
25. <i>L. Ruiz Contreras</i>. Palabras y plumas.
26. <i>Ricardo Sepúlveda</i>. Sol y Sombra.
27. <i>J. López Silva</i>. Migajas.
28. <i>F. Pi y Margall</i>. Trabajos sueltos.
29. <i>E. Pardo Bazán</i>. Arco iris, cuentos.
30. <i>E. Rodríguez Solís</i>. La mujer, el hombre y el amor.
31. <i>M. Matos (Corzuelo)</i>. ¡Aleluyas finas!
32. <i>E. Pardo Bazán</i>. Por la España pintoresca (viajes).
33. <i>A. Flores</i>. Doce españoles de brocha gorda.
34. <i>José Estremera</i>. Fábulas.
35. <i>Emilia Pardo Bazán</i>. Novelas cortas.
36. <i>E. Fernández Vaamonde</i>. Cuentos amorosos.
37. <i>E. Pardo Bazán</i>. Hombres y mujeres de antaño.</p> | <p>38. <i>J. de Burgos</i>. Cuentos, cantares y chascarrillos.
39. <i>E. Pardo Bazán</i>. Vida contemporánea.
40. } <i>Jacinto Labatla</i>. Novelas intimas.
41. }
42. }
43. <i>Fr.ª Sarasate de Mena</i>. Cuentos vascongados.
44. <i>F. Pi y Margall</i>. Diálogos y Artículos.
45. <i>Charles de Bernard</i>. La caza de los amantes.
46. <i>Eugenio Sué</i>. La Condesa de Lagarde.
47. <i>Rafael Altamira</i>. Novelitas y cuentos.
48. <i>J. López Valdemoro (El Conde de las Navas)</i>. La niña Araceli.
49. <i>Rodrigo Soriano</i>. Por esos mundos...
50. <i>Luis Taboada</i>. Perfiles cómicos.
51. <i>B. Pérez Galdós</i>. La casa de Shakespeare.
52. <i>J. Ortega Munilla</i>. Fifiña.
53. <i>F. Salazar</i>. Algo de todo.
54. <i>Mariano de Cavia</i>. Cuentos en guerrilla.
55. <i>Felipe Pérez y González</i>. Peccata minuta.
56. <i>Francisco Alcántara</i>. Córdoba.
57. <i>Joaquín Dicenta</i>. Cosas mías.
58. <i>J. López Silva</i>. De rompe y rasga.
59. <i>Antonio Zozaya</i>. Instantáneas.
60. <i>José Zahonero</i>. Cuentecillos al aire.
61. <i>Luis Taboada</i>. Colección de tipos.
62. <i>Beaumarchais</i>. El Barbero de Sevilla.
63. <i>Angel R. Chaves</i>. Cuentos de varias épocas.
64. <i>Alfonso Karr</i>. Buscar tres pies al gato.
65. <i>Francisco Pi y Arsuaga</i>. El Cid Campeador.
66. <i>Vital Aza</i>. Pamplinas.
67. <i>Antonio Peña y Goñi</i>. Río revuelto.
68. <i>Enrique Gómez Carrillo</i>. Tristes idillos.
69. <i>Nicolás Estévez</i>. Calandracas.
70. <i>V. Blasco Ibáñez</i>. A la sombra de la higuera.
71. <i>A. Dumas, hijo</i>. La Dama de las Camelias.
72. <i>Joaquín M. Bartrina</i>. Versos y prosa.
73. <i>Francisco Barado</i>. En la brecha.
74. <i>Luis Taboada</i>. Notas alegres.
75. <i>Xavier de Montepín</i>. La señorita Tormenta.</p> | <p>76. <i>Antonio Zozaya</i>. De carne y hueso.
77. <i>Xavier de Montepín</i>. Muerto de amor.
78. <i>Conde León Tolstot</i>. Venid á mí...
79. <i>Alfredo Calderon</i>. A punta de pluma.
80. <i>Enrique Murger</i>. Elena.
81. <i>Luis Taboada</i>. Siga la broma.
82. <i>Laura García de Giner</i>. La Samaritana.
83. <i>Cyrano de Bergerac</i>. Viaje á la luna.
84. <i>Eugenio Antonio Flores</i>. ¡Huérfana!
85. <i>Iván Tourgueneff</i>. Hamlet y Don Quijote.
86. <i>Alcía Pestana (Caíel)</i>. Cuentos.
87. <i>Angel Guerra</i>. Al sol.
88. <i>T. Dostolewsky</i>. Alma infantil.
89. <i>Edmundo de Amicis</i>. Aire y Luz.
90. <i>Laura García de Giner</i>. Valentina.
91. <i>Edmundo de Amicis</i>. Manchas de color.
92. <i>Voltaire</i>. Zadig y Micromegas.
93. <i>Manuel Ugarte</i>. Mujeres de París.
94. } Obras menores de Cervantes.
95. }
96. <i>Juan Pérez Zúñiga</i>. Chapucerías.
97. <i>Voltaire</i>. Cándido.
98. <i>Goethe</i>. Las amarguras del joven Werther.
99. <i>Jacinto Benavente</i>. Teatro rápido.
100. Novelas picarescas. Lazarillo de Tormes y Rinconete y Cortadillo.
101. <i>J. León Pagano</i>. La balada de los sueños.
102. <i>Angel Guerra</i>. Polvo del camino.
103. <i>Camilo Castello Branco</i>. María Moisés.
104. <i>Gracia Deledda</i>. Cuentos de la Cerdeña.
105. Antología taurina.
106. <i>Manuel Carretero</i>. La espuma de Venus.
107. <i>Federico Rahola</i>. Los ingleses vistos por un latino.
108. <i>Eça de Queiroz</i>. La nodriza.
109. <i>A. de Chamisso</i>. Pedro Schlémihl ó el hombre que ha perdido su sombra.
110. <i>M. Sarmiento</i>. Así.</p> |
|--|--|--|

PRECIO DE CADA TOMO: DOS REALES

PRONTO APARECERÁ EL TOMO 111

ORIGINAL DE

— FELIPE TRIGO —

TITULADO

Á TODO HONOR

OBRA NUEVA

TOMO 1.º — PTAS. 10

Mi mando en Cuba

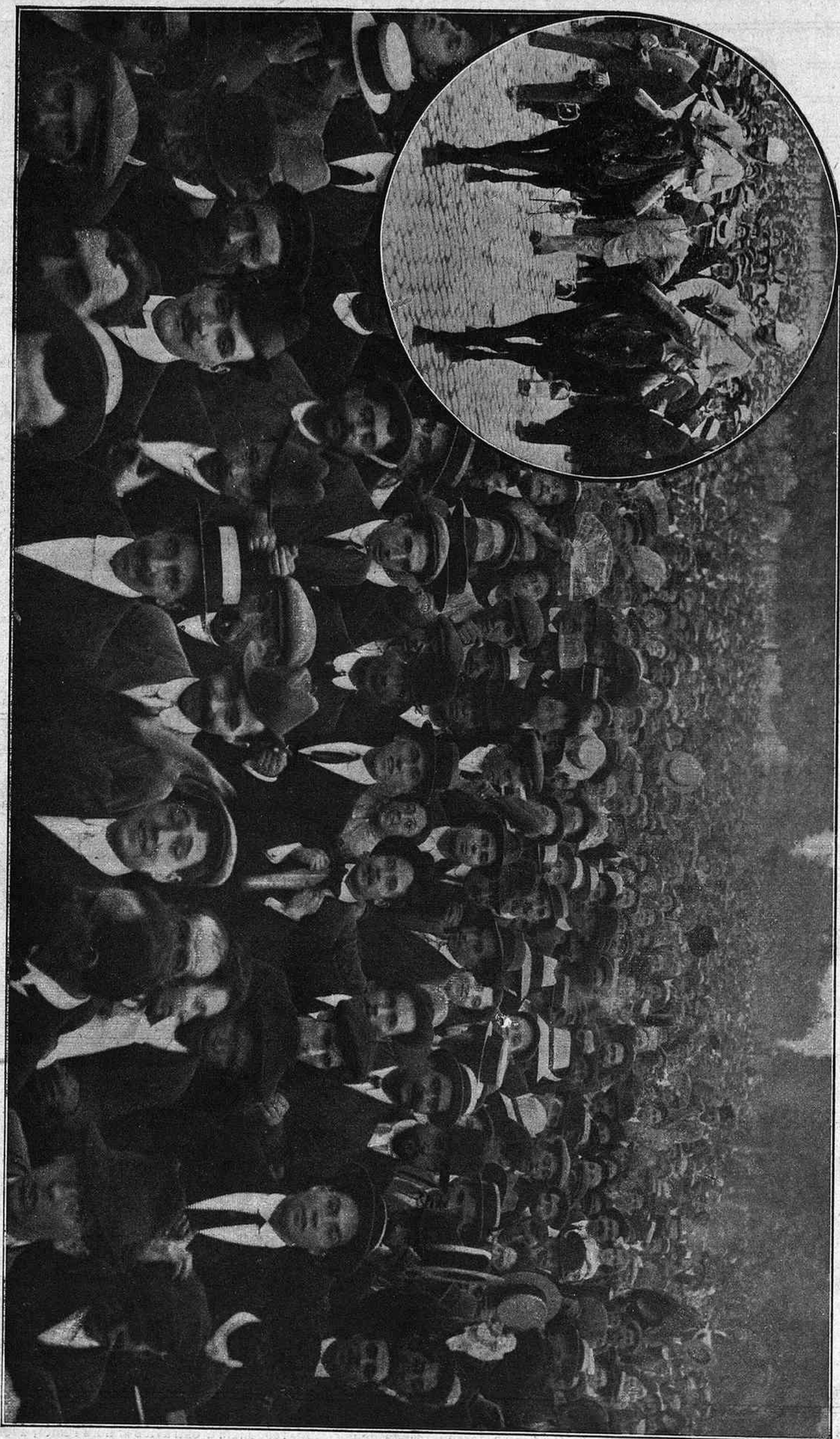
 (10 de Febrero 1896
á 31 Octubre 1897)

Historia militar y política de la última guerra separatista durante dicho mando, por

El general Weyler

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mituu o bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos si no's remet, ademés, un ral pera certícat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaxes.

EL CAP DE LA MANIFESTACIÓ
al pasar per davant de la Casa de la Moneda

A MADRID. — Manifestació a favor de la llibertat de consciència, celebrada el diumenge a la tarda.